

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Antoni Górski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości „R. T.”
Zakładów Mięsnych Spółki z o.o. w upadłości w W.
przeciwko „R. – C. w W.” Spółce z o.o. z siedzibą
w W.

o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 marca 2011 r.,
zażalenia strony pozwanej
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 postanowienia
Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 maja 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 26 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny uchylił wyrok sądu pierwszej instancji i umorzył postępowanie w sprawie z powodu cofnięcia pozwu, w punkcie 2. postanawiając o odstąpieniu od obciążania powoda kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. Jako uzasadnienie tego rozstrzygnięcia wskazano złą sytuację majątkową powoda, znajdującego się w stanie upadłości i nieposiadającego środków wystarczających do zaspokojenia wszystkich wierzycieli. Sąd Apelacyjny wskazał ponadto na szczególne okoliczności, w jakich doszło do cofnięcia powództwa. Nastąpiło ono bowiem w związku z dokonaniem przez pozwanego potrącenia wierzytelności z umów, których uznania za bezskuteczne żądał powód. Zażaleniem z 16 czerwca 2010 r. pozwany zaskarżył to postanowienie w zakresie punktu 2., wskazując, że w sprawie nie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. Spór sądowy został bowiem wszczęty przez powoda, a ze względu na znaczny stopień skomplikowania sprawy, postępowanie wymagało poniesienia przez pozwanego poważnych kosztów, związanych m.in. z obsługą prawną. Podnoszony przez powoda braku możliwości pokrycia roszczeń z masy upadłości nie zasługuje, zdaniem skarżącego, na uwzględnienie. W związku z toczącym się postępowaniem powinien on bowiem zachować rezerwy finansowe na pokrycie jego kosztów. Z uwagi na to skarżący wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c. sąd może odstąpić od zasądzenia kosztów postępowania, „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Możliwość ta jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu, dokonującego oceny dopuszczalności stosowania tego przepisu w okolicznościach faktycznych sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., II PK 359/09, niepubl.). Z tego powodu sposób stosowania art. 102 k.p.c. podlega dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej i w zasadzie wymyka się spod kontroli sprawowanej przez Sąd Najwyższy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 2010 r., I CZ

100/10, niepubl.), chyba że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem reguł wprowadzonych w tym przepisie.

Sąd Apelacyjny starannie i wyczerpująco umotywował przesłanki odstąpienia od obciążania powoda kosztami postępowania. Argumentacja ta jest spójna i przekonująca. W szczególności, dla trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia istotne znaczenie ma fakt, że powództwo o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne zostało wytoczone w związku z upadłością likwidacyjną, której zasadniczym celem jest możliwie szybkie zaspokojenie należności wierzycieli. Gromadzenie przez syndyka rezerwy finansowej w celu ewentualnego zwrotu kosztów postępowania stronie przeciwnej byłoby z tej perspektywy działaniem nieracjonalnym. Z uwagi na stopień skomplikowania postępowania w sprawie oraz rozbieżność orzeczeń wydawanych w jego toku, nie można także uznać, by powód mógł z góry przewidzieć jego wynik i zabezpieczyć w związku z tym środki na pokrycie kosztów należnych stronie przeciwnej.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak na wstępie.